

СТАНОВИЩЕ

за дисертацията на

Любов Слущки,

докторант на самостоятелна подготовка по Социална философия

към Философски факултет на Югозападния университет „Неофит Рилски“,

на тема: **„Персонална идентичност, професионални роли и развитие на професионалната идентичност: предварителното обучение на учители в Израел“**

за присъждане на образователната и научна степен **„Доктор“**

в професионално направление **2.3. Философия**

от доц. д-р Силвия Кръстева, ЮЗУ „Неофит Рилски“

Дисертацията на Любов Слущки поставя за изследване централен за съвременното образование проблем – за подготовката на бъдещите учители като успешни и мотивирани професионалисти. Съвременното университетско образование в основна част от своите задачи и насоченост има тъкмо такава цел да подготви отлично професионално формирани кадри за учителската професия. Дисертацията обаче поставя много сериозни проблеми и като цяло разисква и изследва цялостното организиране и провеждане на обучението на бъдещите учители. Посоката, която Люба Слущки поема, е към най-новата ориентация в подготовката и обучението на учителите към най-подходящите стратегии и технология на това обучение, като въпросът е как това обучение да стане максимално ефективно и от реална помощ на обучаващите се за учители. Чудесно впечатление прави личният ангажимент на докторантката с проблематиката и използването и демонстрирането на изключително богатия ѝ опит в обучението на бъдещи учители. Любов Слущки притежава професионална квалификация като учител и педагогически инструктор, от предоставеното CV се вижда богатият професионалният опит на докторант Любов Слущки като учител в системата на образованието в Израел и впоследствие като действащ педагогически инструктор, включително и с водене на специализации на английски език.

Чисто изследователската цел да се проучи из основи въпросът за ефикасността и организацията на обучението на учителите води организацията и изпълнението на самото изследване. Дисертацията е отлично разгърната с ясно поставена изследователска теза, заложено в изследователските хипотези проучване откъм практическото и

емпирично поле на проблема и добиване и анализ на получените резултати с предложения за подобрения в програмите и самото концептуализиране на обученията на бъдещите учители. Представеният текст напълно отговаря на стандартите за дисертация с обема от 207 страници, 194 източника литература, организираните уводна част, четири глави, заключение, литература. Приложен е и табличен и графичен материал, доказателствени приложни материали.

Уводът е детайлно развит, обстойно и постъпателно са представени мотивите, изследователските хипотези, отлично формулирани, обекта и предмета на дисертационното изследване, детайлно планирани изследователски задачи, солидно аргументирана емпирична методологическа база на изследването. Отлично впечатление прави ясно заявената лична мотивация на докторант Любов Слущки, това личи навсякъде в дисертационния труд, който се позовава на богатия професионален опит на докторантката в полето на дисертационното изследване.

В първа глава, в която е разгърната теоретичната част, Люба Слущки прави обстоен преглед на литературата и демонстрира отличната си запознатост с базовите изследвания по тематиката, но най-вече тази глава е посветена на въвеждането в най-новите проекции на обучението на учителите. Любов Слущки застава на позицията на приемането като основни методи и ориентация на обучението върху нови компоненти, които са самоефикасността и изграждането на професионална идентичност, които не са толкова основани в придобитите знания и учения, а са напълно насочени към формиране на високо развита и осъзната компетентност – придобиването на мотивация, увереност, любов към професията, които да резултират в постепенното развитие на лична професионална идентичност, която според Л. Слущки е истинският фактор, който ще задържи новите кадри на полето на учителската професия и може да гарантира успешна и дълголетна кариера. Л. Слущки ясно заявява и следва тази посока с най-важната цел – да се запълни пропастта между теорията, придобитите в академичните институции знания, и непосредствената практика в училище и навлизането в професията на учителя.

Новите методи на обучението са основани върху непрекъснатата рефлексия върху собственото развитие и рефлексия върху стъпките, върху постиженията и грешките в обучението, както и върху свободата и грижата дори да се експериментира, да се приложат креативни подходи, които повече съответстват на конкретната личност на обучаващия се млад учител и до известна степен излизат от рамката, заложена при всеки урок. Именно тук според Л. Слущки от изключително значение е ролята на педагогическия инструктор, но и върху него основно пада тежестта да проведе успешно

новата технология на обучението. Предложени са и нови техники на едно така планирано обучение – с акцент върху рефлексивния момент: водене на дневници на всичко, което студентите осъществяват, на самооценка и споделяне на своите преживявания, тревоги и колебания. Основно е и груповото обсъждане и споделяне на опита, насочвано от педагогическия инструктор. Затова и тук Л. Слуцки посочва огромната роля на обратната връзка, на окуражаващата оценка на педагогическия инструктор, на освобождаването на поле за експериментиране пред обучаващите се. Също така посочена е и ролята на педагогическия инструктор за рефлексия от страна на обучаващия се върху базовите му ценности и идеен хоризонт за смисъла и облика на учителската професия и постепенното изграждане на мотивация и на самата визия за професията и как самият обучаващ се да придобие така професионална идентичност. Както Л. Слуцки заявява, всичко това има важната цел да даде ново изпълнение на практиката, за влизането на обучаващите се в реалния живот в училище. Тук ще посоча и оформената от Л. Слуцки ситуация в обучението на новите специалисти в Израелското образование: трите подхода – традиционният, основно в академичната институция, *професионално педагогическото училище* със засилена практика и изнасяне на уроци в училище и най-новата – на *Академия-Клас* – когато студентите се потапят в реалния живот в училище и стават помощници на учителя, под ръководството на своите педагогически наставници, във всички училищни дейности и то за период от една година.

За да конкретизира задачите пред една такава нова педагогика на обучението на учителите, Л. Слуцки залага на два конструкта – самоефикасността на Бадура и на формирането на професионалната идентичност (Бейард), като новото в нейната докторска теза е изследването на взаимовръзките между тази две конструкта. Посочени са три компонента, които ще се изследват в практическата част, като основни за двата конструкта: обратната връзка, институционалното експериментиране и себе-наблюдението и как те повлияват на самоефикасността, на професионалната идентичност и на взаимовръзката между двата конструкта. Много важен акцент на изследването е и проучването на тези фактори и спрямо социалния и интеркултурния контекст, който е неизменна част от Израелското общество, в което съжителстват различни религиозни и културни съобщества, които взаимодействат активно и трябва да бъдат балансирани и в реалния социален живот, и в училищния живот.

Втората, третата и четвъртата глава представят обстойно и постъпателно предприетото емпирично и практическо изследване на тези три компонента, с количествената и качествената страна, като особено интересна е качествената страна на

изследването с проведените дълбочинни интервюта с 35 обучаващи се. Планирането, обработването и представянето на данните по проведеното изследване са отлично организирани и представени в тези глави.

Много интересен е и детайлният анализ на резултатите, с което дисертацията добива своите приноси моменти. На първо място с реални данни е потвърдена първата хипотеза на дисертацията – трите компонента, които проектират новите моменти на обучението и практиката на бъдещите учители, несъмнено влияят върху засилването на самоефикасността им. Същите компоненти обаче не показват такова влияние върху формирането на професионалната идентичност, като я потвърждават като сложен конструкт. Изключително интересно е тук извличането на резултатите, които потвърждават ролята на емоционалния компонент, на строго субективния фактор, който се разкрива и се влияе от отделни, важни моменти, които са лични и фиксирани в конкретни случаи и преживявания. Затова и ролята на педагогическия инструктор тук е решаваща – да прояви емпатия, да осигури „сигурно пространство“ за експериментиране, за неизбежни грешки, но и последователно да окуражава и да работи за визията на всеки един обучаващ се, според неговите личност и споделянето на собствените преживявания, за постепенното приемане на ролята на учителя: не да се виждаш „като учител“, а да бъдеш учител, да се почувстваш като учител. Л. Слуцки тук представя блестящ анализ на качествените данни и даже като проекция на дисертационния труд е изказано предположението за нови формации на качественото събиране на данни, за да се изследва докрай формирането на професионалната идентичност.

Л. Слуцки представя и резултат по взаимното влияние на двата конструкта, като несъмнено има потвърждение, че новите моменти на рефлексия, техники на обратна връзка, на креативност и споделяне на мотивация откъм самоефективността усилват и формирането на професионалната идентичност. Много важен е и направеният анализ на социо-културните фактори, които допринасят за моделиране и влияние върху многослойността на професионалната идентичност. Това е важен акцент и на всяко съвременно и ефективно обучение на учители, включително не само в Израел, което трябва да подготви бъдещите учители за истинска интеркултурна, интеррелигиозна и глобална компетентност. Прекрасни са предложените от Л. Слуцки модули и планиране на програми за обучение на учителите и на провеждана практика в заключителната част на дисертацията. Препоръчвам на Любов Слуцки да работи упорито за тяхното въвеждане в подготовката на бъдещите учители и да сподели своя опит и в международен план.

Съгласна съм с формулираните приноси моменти на дисертационното изследване, които са отлично демонстрирани в хода на дисертационното изследване. Представеният автореферат отговаря на дисертацията. Нямам съвместни публикации с докторантката. Представена е проверка за плагиатство в платформата Турнитин, която е с отлични показатели.

Дисертацията на Любов Слуцки представлява завършено, отлично обмислено и изпълнено изследване. Приносните моменти са изведени и аргументирани въз основа на много интересно и отлично артикулирано практическо изследване. Те несъмнено допринасят за изцяло новото насочване на обучението на учителите и за засилване на неговата полезност и ефективност. Категорично ще гласувам „**ЗА**“ присъждането на образователната и научна степен „*Доктор*“ на Любов Слуцки за нейната дисертация на тема: „**Персонална идентичност, професионални роли и развитие на професионалната идентичност: предварителното обучение на учители в Израел**“.

31.08.2026 г.

Доц. д-р Силвия Кръстева

OPINION

For the Dissertation “**Personal Identities, Professional Roles, and Development of Professional Identity: The Case of Preservice Teachers in Israel**”

By **Lubov Slutsky**,

PhD Student in Social Philosophy,

Faculty of Philosophy, South-West University “Neofit Rilski”

For the acquisition of educational and scientific degree “Doctor”

In the Professional Field 2.3. Philosophy

By Associate Professor Dr. Silviya Kristeva, SWU “Neofit Rilski”

Lubov Slutsky’s dissertation poses a central problem for modern education – the preparation of future teachers as successful and motivated professionals. Modern university education, in the main part of its tasks and direction, has precisely such a goal to prepare excellently professionally formed personnel for the teaching profession. However, the dissertation poses very serious problems and, as a whole, discusses and investigates the overall organization and implementation of the training of future teachers. The direction that Lubov Slutsky takes is towards the latest orientation in the preparation and training of teachers towards the most appropriate strategies and technology of this training, the question being how to make this training as effective as possible and of real help to teacher trainees. The personal commitment of the doctoral student to the issue and the use and demonstration of her extremely rich experience in the training of future teachers makes a wonderful impression. Lubov Slutsky holds a professional qualification as a teacher and pedagogical instructor. The provided CV shows the rich professional experience of doctoral student Lubov Slutsky as a teacher in the education system in Israel and subsequently as an active pedagogical instructor, including leading specializations in English.

The purely research goal of fundamentally studying the issue of the efficiency and organization of teacher training leads the organization and implementation of the study itself. The dissertation is excellently developed with a clearly stated research thesis, research hypotheses include a study from the practical and empirical field of the problem and obtaining and analyzing the results obtained with suggestions for improvements in the programs and the very conceptualization of the training of future teachers. The presented text fully meets the standards for a dissertation with a volume of 207 pages, 194 sources of literature, organized

introductory part, four chapters, and conclusion. Tabular and graphical material, evidentiary applied materials are also attached.

The introduction is developed in detail, the motives, the research hypotheses, are presented in detail and step by step, the object and subject of the dissertation research are well formulated, the research tasks are planned in detail, the empirical methodological basis of the research is solidly argued. The clearly stated personal motivation of doctoral student Lyubov Slutsky makes an excellent impression, this is evident throughout the dissertation work, which refers to the doctoral student's rich professional experience in the field of dissertation research.

In the first chapter, which develops the theoretical part, Lyuba Slutsky makes a comprehensive review of the literature and demonstrates her excellent familiarity with the basic research on the topic, but this chapter is mostly dedicated to introducing the latest projections of teacher training. Lyuba Slutsky takes the position of accepting as basic methods and orientation of training on new components, which are self-efficacy and the building of professional identity, which are not so much based on acquired knowledge and teachings, but are fully aimed at forming a highly developed and conscious competence – the acquisition of motivation, confidence, love for the profession, which will result in the gradual development of a personal professional identity, which, according to L. Slutsky, is the real factor that will keep new staff in the field of the teaching profession and can guarantee a successful and long-term career. L. Slutsky clearly states and follows this direction with the most important goal – to fill the gap between theory, knowledge acquired in academic institutions, and direct practice in school and entering the teaching profession.

The new methods of teaching are based on continuous reflection on one's own development and reflection on the steps, on the achievements and mistakes in teaching, as well as on the freedom and care even to experiment, to apply creative approaches that more correspond to the respective personality of the young teacher in training and to some extent go beyond the framework set for each lesson. It is here, according to L. Slutsky, that the role of the pedagogical instructor is of utmost importance, but the burden also falls mainly on him to successfully implement the new technology of teaching. New techniques of such planned teaching have also been proposed – with an emphasis on the reflective moment: keeping diaries of everything that students do, self-assessment and sharing of their experiences, worries and hesitations. Group discussion and sharing of experience, guided by the pedagogical instructor, is also fundamental. Therefore, here too, L. Slutsky points out the enormous role of feedback, of the encouraging assessment of the pedagogical instructor, of freeing up a field for experimentation for the students. The role of the pedagogical instructor for reflection by the

trainee on their basic values and ideological horizon for the meaning and appearance of the teaching profession and the gradual building of motivation and the very vision of the profession and how the trainee him/herself can acquire a professional identity is also indicated. As L. Slutsky states, all this has the important goal of giving a new implementation to the practice, for the entry of the trainees into real life at school. Here I will also point out the situation formed by L. Slutsky in the training of new specialists in Israeli education: the three approaches – the traditional one, mainly in the academic institution, the *professional pedagogical school* with increased practice and delivering lessons at school and the newest – *the Academy-Class* – when students immerse themselves in real life at school and become assistants to the teacher, under the guidance of their pedagogical mentors, in all school activities, and for a period of one year.

In order to specify the tasks before such a new pedagogy of teacher training, L. Slutsky relies on two constructs – Badura's self-efficacy and the formation of professional identity (Bayard), and the novelty in her doctoral thesis is the study of the interrelationships between these two constructs. Three components that will be explored in the practical part are indicated as fundamental to the two constructs: feedback, institutional experimentation and self-monitoring and how they affect self-efficacy, professional identity and the interrelationship between the two constructs. A very important emphasis of the research is also the study of these factors and in relation to the social and intercultural context, which is an invariable part of the Israeli society, in which different religious and cultural communities coexist, which interact actively and must be balanced both in real social life and in school life.

The second, third and fourth chapters present the undertaken empirical and practical research of these three components, with the quantitative and qualitative side, and the qualitative side of the research with the conducted in-depth interviews with 35 learners is particularly interesting. The planning, processing and presentation of the research data are well organized and presented in these chapters.

The detailed analysis of the results is also very interesting, with which the dissertation obtains its contributing moments. First of all, the first hypothesis of the dissertation is confirmed with real data – the three components that design the new moments of the training and practice of future teachers undoubtedly influence the strengthening of their self-efficacy. However, the same components do not show such an influence on the formation of professional identity, confirming it as a complex construct. What is extremely interesting here is the extraction of the results that confirm the role of the emotional component, of the strictly subjective factor, which is revealed and influenced by individual, important moments that are personal and fixed in specific cases and experiences. Therefore, the role of the pedagogical instructor here is crucial

– to show empathy, to provide a “safe space” for experimentation, for inevitable mistakes, but also to consistently encourage and work for the vision of each learner, according to his personality and the sharing of his own experiences, for the gradual acceptance of the role of the teacher: not to be “like a teacher”, but to be a teacher, to feel like a teacher. L. Slutsky here presents a brilliant analysis of the qualitative data and even as a projection of the dissertation work, the assumption for new formations of qualitative data collection is expressed in order to fully explore the formation of professional identity.

L. Slutsky also presents a result on the mutual influence of the two constructs, as there is undoubtedly confirmation that the new moments of reflection, feedback techniques, creativity and sharing of motivation from the side of self-efficacy also enhance the formation of professional identity. The analysis of the socio-cultural factors that contribute to modeling and influencing the multi-layeredness of professional identity is also very important. This is an important emphasis of any modern and effective teacher training, including not only in Israel, which should prepare future teachers for true intercultural, interreligious and global competence. The modules and planning of teacher training programs and practice in the final part of the dissertation proposed by L. Slutsky are wonderful. I recommend that Lyubov Slutsky work hard to introduce them into the training of future teachers and share her experience internationally.

I agree with the formulated contributions of the dissertation research, which are excellently demonstrated in the course of the dissertation research. The presented abstract corresponds to the dissertation. I have no joint publications with the doctoral student. A plagiarism check in the Turnitin platform has been presented, which has excellent indicators.

Lubov Slutsky’s dissertation is a complete, excellently thought out and executed study. The contributions are derived and argued on the basis of a very interesting and excellently articulated practical study. They undoubtedly contribute to the completely new direction of teacher training and to enhancing its usefulness and effectiveness. I will categorically vote “YES” the awarding of the educational and scientific degree “Doctor” to Lubov Slutsky for her dissertation on the topic: **“Personal Identity, Professional Roles and Development of Professional Identity: Pre-service Teacher Training in Israel.**

31.08.2026

Assoc. Prof. Dr. Silviya Kristeva